

Nemzetközi sportrendezvény mint városfejlesztési ösztönző: Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál 2017 hatásai, és Győr lehetőségei

András Krisztina¹, Máté Tünde²

Budapesti Corvinus Egyetem, Sportgazdaságtani Kutatóközpont¹
Széchenyi István Egyetem, Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola²
krisztina.andras@uni-corvinus.hu¹, tundi.mate@gmail.com²

Nemzetközi sportrendezvények

2017 nyarán először kerül megrendezésre Magyarországon (Győrben) olyan többsportágas nemzetközi sportrendezvény, ami az Olimpiai rendezvények közé tartozik. A nemzetközi sportrendezvények, olyan sportesemények, ahol a különböző országok versenyzői egy vagy több sportágban mérik össze teljesítményüket, nemzetközi szabályok szerint. A sporteseményt kiemelt érdeklődés kíséri, mint a helyszínen, mint a médián keresztül. A sportesemény médiaképes (András, 2003), a közvetítések által tömegekhez képes eljutni az esemény. A sportesemény a szórakozás legfelső szintjét nyújtja (szórakoztatóipar része), a sporteseményt kapcsolódó szolgáltatások kísérik, amely által rendezvénné válik, és jellemzően a hivatásos, globális sportágakban (András, 2003) valósulnak meg.

Nemzetközi sportrendezvények hatásai

A sportgazdaságtan legfontosabb megjelenési formái ma, a nemzetközi sportrendezvények. A hivatásos sport központi termékét a különböző sportrendezvények jelentik. Egy-egy nemzetközi szintű sportrendezvény (olimpia, világbajnokság, Bajnokok ligája döntő) sportgazdaságtani szempontból a sport összes piacára (fogyasztó piac, játékos piac, közvetítési jogok piaca, sportszponzori piac, merchandising piac) hatást gyakorol (András, 2003). Ezek a nemzetközi sportrendezvények azonban nemcsak a saját piacokra gyakorolnak kiemelt hatást, hanem a rendező ország / város gazdaságára is. A gazdasági és nem gazdasági jellegű hatások rövid és hosszú távon egyaránt megjelennek. A nemzetközi sportrendezvények új fejlesztő erőt jelentek a város/ ország életében.

A hatásokat szerteágazóak, vizsgálatuk és elemzésük fókuszfüggő, a nemzetközi szakirodalom többféle csoportosítást is használ. A hatások három kiemelt területét különböztethetjük meg társadalmi, gazdasági és környezeti hatások (Albers, 2004). A sportrendezvények gazdasági hatásait tovább bonthatjuk makro- és mikrogazdasági hatásokra (Heinemann, 1995). A hatások keletkezését időben három csoportra bonthatjuk, a rendezvény előtti, a rendezvény megvalósulásakor és a rendezvény után keletkezőkre, továbbá megkülönböztettünk rövid és hosszú távú hatásokat (Preuss, 2004).

A tervezési, előkészítési, építkezési időszakban a legnagyobb hatást a létesítmény- és infrastruktúrafejlesztés jelenti. Ebben az esetben leginkább az építőipar bevételei, beruházásai és az ehhez kapcsolódó munkalehetőségek

növekednek meg. A rendezvények ideje alatt a közvetlen fogyasztás emelkedik meg, amely elsősorban a belső fogyasztások átütemezéséből és a turizmusból származtathatóak, hiszen az esemény időtartama alatt a városokba (országba) rengeteg sportoló, résztvevő és szurkoló is érkezik. A közvetlen fogyasztás helyileg az adott városban és térségében továbbá nemzetközi szinten is növekedhet. Helyi szinten a közlekedésből, szálláshelyek kiadásából, vendéglátásból és a különböző a rendezvényhez kapcsolódó szolgáltatásból (biztonsági szolgálat, merchandise tárgyak értékesítése, reklámszolgáltatás értékesítése) állhat össze.

Hosszú távon a rendezvényhez kapcsolódó fenntartható munkahelyek, a jól használható létesítmények, az infrastruktúra beruházások jelentik a konkrétan megfogható gazdasági hatásokat. Továbbá megjelennek azok a nem gazdasági jellegű hatások, amelyek közvetett módon hatást gyakorolnak a rendező ország / város gazdaságára. Például a rendező ország lakosságát egy sportrendezvény aktívabb sportolásra ösztönzi, amely az egészségügyi költségek csökkenéséhez vezet. A politikai hatások is megtalálhatóak, hiszen a létrejött kapcsolatok befolyásolhatják az ország kereskedelmi tevékenységét, illetve a beruházások megvalósításához országon belüli politikai egyetértés is szükséges.

A nemzetközi sportesemények kapcsán a vendéglátó ország/város óriási média lehetőséget kap arra, hogy bemutatkozzon, és pozitív képet, pozitív imázst alakítson ki magáról, amely ha jól sikerül jelentős turisztikai érdeklődést hozhat a későbbiekben. Kevésbé megfogható, de hosszútávon megerősíthető, hogy egy nemzetközi sportrendezvény során komplex viszony alakul ki a rendező ország imázsa, az érintettek nemzeti identitása és a lakosság, illetve az önkéntesek hozzáállása között. Egy nemzetközi sportrendezvény számos olyan értéket képviselnek, mint önfegyelem, tolerancia, együttműködés, multikulturalizmus, szolidaritás, csapatszellem, csapatjáték, amelyek a nemzeti identitás, büszkeség részei, alapjai (Szóts, 2012). Ennek következménye, hogy a legfontosabb hosszú távú hatások között szerepel a nemzeti büszkeség, a rendező ország imázsának és az önkéntes mozgalom erősödése.

A nemzetközi sportrendezvények megrendezése minden esetben új munkahelyek létrejöttét vonják maguk után. Ezeket a munkahelyeket többféleképpen csoportosíthatjuk. Van a beruházásokhoz kapcsolódó, főleg az építőiparban keletkező nagyarányú munkaerőigény, stadionok és egyéb létesítmények építésénél. Ezek a rendezvény előtti 4-5 évben, a megnövekedett szükségletre átmeneti igényt jelentenek, ám tartósan nem maradnak fenn. További munkahelyek a megnövekedett turizmusból jönnek létre, a szálláshelyek és a vendéglátóegységekben. A munkaerő kereslet harmadik területe az adott esemény szervezéséhez és lebonyolításához kapcsolódik, hiszen egy- egy nemzetközi rendezvény szervezői, lebonyolító stábjá a több ezer fő nagyságrendet is eléri a rendezvény típusától függően és ehhez adható még hozzá az önkéntesek száma.

A hosszútávon fennmaradó munkahelyek a létrehozott infrastrukturális beruházások üzemeltetéséhez köthetőek.

Városfejlesztés

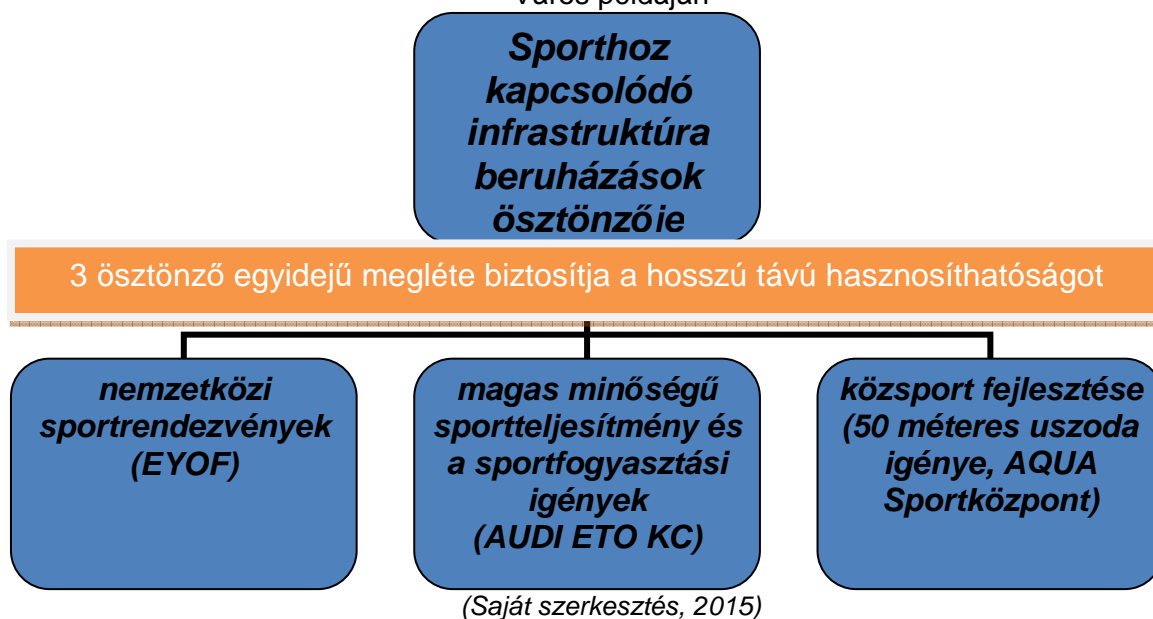
Győr városában több nagy országos csapatsportban jól szereplő csapatok működnek, valamint több egyéni sportban is eredményes szereplés jellemző, ezért a város sportgazdasági érintettsége országos szinten kiemelkedően magasnak értékelhető. Az EYOF (Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál) a városi fejlesztések

ösztönzőjeként, számos beruházás katalizátoraként új lehetőségeket nyitott meg Győr Város számára. Világszínvonalú sportlétesítmények (uszoda, aréna, teniszcsarnok, atlétikai központ) kerülnek felépítésre, az Olimpiai Központ felépítésével városrész rehabilitáció jön létre. A nemzetközi sportrendezvény állami támogatással jön létre, amely a pénzügyi finanszírozást is magában foglalja. Ezáltal lehetőséget teremt arra, hogy a sportrendezvénytől függetlenül is szükséges és megvalósítandó beruházások hozzáadott céllal, és megfelelő támogatással jöhessen létre. A rendező város fejlesztése szempontjából a nemzetközi sportrendezvények hatásai közül kiemelkedő jelentőségű a sportlétesítmények építése és az infrastruktúrafejlesztések. Kiemelkedő azért, mert a befektetés erőforrások szempontjából kimagasló, és a beruházások utóhasznosításának kérdése kulcsfontosságú a komplex hatások megítélésükor. Napjainkban a nemzetközi sportrendezvényekhez kapcsolódó beruházások megítélése, az utóhasznosítás sikerességén múlik, erre adódnak negatív és pozitív példák egyaránt. Cél minden esetben a fenntarthatóság, a létesítmények hosszú távú 100%-os kihasználtsága, az üzemeltetés optimalizálása.

A sporthoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésének igénye többféleképpen, többféle input, kezdeményezés következménye lehet. Győr Városa esetében három esetet különböztethetünk meg. Az első, és jelen tanulmány témája a *nemzetközi sportrendezvények* keretében megvalósuló infrastruktúrafejlesztés, amely esetében az ország / város még nem rendelkezik a megszervezendő eseményhez szükséges létesítménnyel, infrastruktúrával, ezért ahhoz kapcsolódóan kerülnek megvalósításra a fejlesztések (Győr, EYOF 2017). A második esetben egy már meglévő *magas minőségű sportteljesítmény* és a sportfogyasztási igények megnövekedése generálja az igényt egy beruházásra (Audi Aréna Győr, Győri ETO KC Bajnokok Ligája eredményei). A harmadik esetben pedig az adott ország/ város általános sportfejlesztési stratégiájához, szabadidősportjának és utánpótlás nevelésének komplexen nézve *közsportjának fejlesztéséhez* kapcsolódóan merül fel az új létesítmény hiánya, építésének szükségessége (AQUA Sportközpont Győr).

Kijelenthetjük, hogy a három tényező, a háromféle igény egyidejű megléte esetén a jövőbeli hasznosulás a legstabilabb, a legszélesebb spektrumú, és a hosszú távú fenntarthatóságot is biztosítja.

Ábra 1. A sporthoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésének 3 lehetséges ösztönzője, Győr Város példáján

EYOF (Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál) 2017 hatásai és Győr lehetőségei

Sportinfrastruktúra fejlesztések

A sport infrastrukturális befektetésekről általánosságban kijelenthetjük, hogy legfontosabb döntési tényezőjük a hosszú távú hasznosítás kell, hogy legyen. A beruházás lényege az időzítés és a hosszú távon komplex tervezés. A meglévő igények, érdekek összekapcsolása a jelentkező lehetőségekkel, bevezetőben említett többféle igény összekapcsolása. Vizsgálatunk kiterjedt annak megítélésére is, hogy a nemzetközi sportteljesítmény és a nemzetközi sportrendezvények, illetve a lakossági szabadidősport által támasztott igények szervezési lehetőségeinek kihasználása összekapcsolódik-e a megfelelő időzítéssel.

Kihagyhatatlan lehetőség az az eset, ha egy város a fejlesztéseket nemzetközi sportrendezvénytől függetlenül is megvalósította volna, de mégis a lehető legelőnyösebb helyzetet keresve, a fejlesztést egy adott sportesemény szervezéséhez kapcsolja és a finanszírozásához központi támogatást nyer el. Az időzítés kérdése kétféleképpen valósulhat meg, egyik esetben előre kell hozni a fejlesztéseket, másik esetben pedig kívárni, hogy valamilyen sporteseményhez kapcsolható legyen a beruházás.

Az AUDI Aréna Győr és az Aqua Sportközpont esetében is a két lehetőség találkozása valósult meg. Kutatásunk alapján kijelenthetjük, hogy már halogatott beruházásként, a város számára, mondhatni csak a megfelelő alkalom és lehetőség megtalálása volt a cél, a megfelelő időzítés és a lehető legkedvezőbb finanszírozási modell eléréséhez.

Azzal, hogy Győr elnyerte az Ifjúsági Olimpia rendezésének jogát, mindemellett a Magyar Kézilabda Szövetség megpályázta és elnyerte a 2014. év végi Női Kézilabda Európa Bajnokság szervezési jogát is, továbbá a 2015-ös Női Kosárlabda Európa Bajnokság csoportmérkőzések is házigazdája lehetett. E kedvező időzítés adott

lehetőséget az állami támogatás kihasználására, 4,9 milliárd forint központi költségvetési keret lehívására, amely a teljes építési, kivitelezési költségeket fedezte. Ehhez Győr Város a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések finanszírozásával csatlakozott, utak és parkolók építésével, környezetrendezéssel.

Nemzetközi sportrendezvények Győrben

A sport infrastrukturális beruházások általában látványos és igen költséges befektetések, amelyek előtt azok kihasználását és lehetséges felhasználási módjait szükséges tervezni és indokolni. Az Audi Aréna Győr megépítésének legfőbb oka a meglévő magas szintű sportteljesítmény volt, a kézilabda és a futsal révén. Magyarországon egy AUDI Aréna Győr szintű létesítmény a nemzetközi sportrendezvények szervezése esetében hiánypótló szolgáltatások nyújtására képes és az elvárt nemzetközi színvonalat több sportág számára is nyújtani tudja. Tehát az elsődleges igény után megfogalmazható, hogy az Aréna potenciális helyszín nemzetközi sportrendezvények megszervezésére is. Az Aréna építéskor már két nemzetközi szövetséggel az EHF-fel és a FIBA-val is egyeztettek, hogy a tervek megfeleljenek a kézilabda és a kosárlabda nemzetközi sportrendezvények szervezéséhez szükséges kritériumainak. Az Aréna megnyitásakor 2014 végén a Kézilabda Európa Bajnokság csoportmeccseinek adott otthont. 2015 nyarán pedig Eurobasket Women 2015 névre hallgató kontinenstorna középdöntős mérkőzéseit zajlottak az Arénában. A 2017-es EYOF-en túl már most készülöben vannak a következő nemzetközi sportrendezvények pályázatait, amelyek lehetséges helyszíne az Audi Aréna Győr lehet. A multifunkcionális csarnok, mint a nagy nemzetközi sportrendezvények helyszíne kereslete továbbra is megmaradt, 2014-ben a Magyar Torna Szövetség (MATSZ) Győr Városával pályázott a sportág 2017-es világbajnokságának rendezési jogára, majd a 2018-as Európa-bajnokság megrendezését tűzték ki célul.

2014 decemberében, ahogy a kézilabda Európa Bajnokság meccsei véget értek, úgy kezdődtek meg az U-16-os Nemzetközi Sakk Olimpia mérkőzéseit Győr Városában. Ez az ifjúsági verseny egy jó próba volt arra, hogy a következő lépésben felnőtt világverseny megrendezésre pályázhasson a szövetség és a város. Cél pedig nem más a 2020-as felnőtt világverseny szervezési jogának elnyerése.

A 2016-os női junior és a 2017-es férfi ifjúsági Európa-bajnokság közös házigazdája lesz a Magyar és a Szlovák Röplabdaszövetség. A magyarországi helyszínnek pedig Győr Városa, és az AUDI ARÉNA Győr ad otthont. A női junior Európa Bajnokság esetében Győr és Nyitra lesz a két csoporthelyszín, majd a záró szakasznak a szlovákiai város ad otthont. A férfi ifjúsági Eb-n Győrben és Puhóban (Puchov) rendezik a csoporttalálkozókat, míg az elődöntőket és helyosztókat Győrben. Röplabdában a 2019-es felnőtt női Európa-bajnokság rendezésének megpályázása a selejtezőkkel együtt szerepelnek a tervekben.

Összefoglalás

A nemzetközi sportesemények szervezésénél fontos a komplex, a hosszú távú és a stratégiai gondolkodás (András, 2003). Komplex azért mert a szabadidősport és a hivatásos sport nem választható szét. Komplex, hiszen a létesítmények szerepe nem csak abban van, hogy megrendezhetőek legyenek a világversenyek, hanem ez a

sportolói bázis szélesítésének is az alapja. A hosszú távú gondolkodás azért szükséges mert ezeknek a folyamatoknak idő szükséges ahhoz, hogy beérjenek, hogy generációk nőjenek fel. Stratégiai azért, mert az ország sportkoncepciójának részét kell, hogy képezze (András, 2003).

A nemzetközi sportrendezvények nem egyszerű rendezvények, hanem komplex szolgáltatások, és minden esetben a befektetett 1 forint multiplikatív hatását kell nézni.

Irodalomjegyzék

Albers, A. (2004). *Sport als Imageträger im Tourismus: Auswirkungen und Chancen von Sportevents für Destinationen – untersucht am Beispiel der "deutschland tour". Taschenbuch.* Paderborn: Universität Paderborn.

András K. (2003). *Üzleti elemek a sportban, a labdarúgás példáján.* [PhD disszertáció]. Budapest: Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Gazdálkodástani Ph.D. Program.

Heinemann, K. (1995). *Einführung in die Ökonomie des Sports: Ein Handbuch.* Schorndorf: Hofmann.

Preuss, H. (2004). *Az olimpiai játékok gazdasági háttere – Az 1972-2008. évi olimpiai játékok összehasonlítása.* Budapest: Sanoma Budapest Kiadói Zrt.

Szöts Á. (2012). *Országimázs és nemzeti identitás összefüggései az Olimpiai Játékok rendezésének fényében.* [Szakdolgozat]. Budapest: Budapesti Corvinus Egyetem.